

NEMŠKA MOČ OBRAMBE V ZRaku PADA

V napadu na Berlin je
ameriška letalska sila
izgubila le 19 bombnikov

LONDON, sredi, 18. aprila. — Včeraj je ameriška letalska sila prizorila nov velik napad na Berlin, katerega se je udeležilo okrog 2.000 bombnikov in bojnih letal. Amerikanci so brez posebne težave ukrotili prime-roma šibko silo nemških boj-
nih letal, ki so varovali Berlin, in bombardirali razne tarče, ki so vitalnega pomena za nemško letalsko industrijo.

V napadu so Amerikanci iz-
gubili samo 19 bombnikov in 6
bojnih letal, medtem ko se po-
roča, da so zbili najmanj 34
nemških bojnih letal.

Letalci, ki so se vrnili na ba-
ze, poročajo, da so poleg tega
uničili najmanj 21 nemških le-
tal na zemlji.

Manjša ameriška letalska si-
la je tekom dneva bombardirala
tudi nemške instalacije v
Pas de Calais in Charleroi v o-
kupirani Franciji. S tega napa-
da se niso vrnili trije ameriški
bombniki.

Vsega skupaj je bilo tekom
dneva nad Evropo na bombnih
misijah nad 2.500 zaveznških
letal.

MINIACIJA DEWEYJA JE SKORO GOTOVA

NEW YORK, 18. aprila. —
Odkar se je Wendell Willkie
umaknil iz tekme za republi-
kanske predsedniško nominaci-
jo, je postala nominacija gov.
Thomas Deweyja skoro popol-
noma gotova. Kakor poroča
"New York Times", je preiska-
va njegovih pristaev med de-
legati, ki so bili izvoljeni v raz-
nih državah, kakor tudi v drža-
vah, kjer delegati še niso bili
voljeni, ampak so se izrekli za
new-yorskkega governorja, od-
krila, da ima Dewey teoretično
glasove 535 delegatov, oziroma
pet več kot večino, ki je potreb-
na za nominacijo.

Kar se tiče republikanske
podpredsedniške nominacije, iz-
gleda, da ima najboljšo priliko
za nominacijo gov. Earl War-
ren iz Californije.

Naši fantje-vojaki

Snoci je prišel na dopust iz
Texasa, poročnik Frank M. Go-
lek, sin Mr. in Mrs. Frank Go-
lek, 1912 Abbey Ave., Euclid,
O. Tu bo ostal do ponedeljka.
Pri vojaki se nahaja že 15 me-
secev. Prijatelji so vabljeni, da
ga pridejo obiskati.

CESTNI ROP

Mrs. Lavetta Scribner, stara
28 let, z 9007 Quincy Ave., se je
v ponedeljek večer okrog polno-
či vračala domov, ko jo je od-
čadaj napadel neki mož, ki ji je
pograbil ročno torbico in zbe-
žal. V torbici je imela ženska
\$1.

Hitler je že v decembru vedel, da je zgubil vojno

Pogoji za pobotanje z Veliko Britanijo in Ameriko objavljeni

ISTANBUL, Turčija, 16. a-
prila. — (Piše Joseph M. Lavy
v "New York Times") — Nem-
ci so že preteklega decembra
vedeli, da so vojno izgubili in so
napravili poizkus za pobotanje
z Veliko Britanijo. Dne 13. de-
cembra 1943 zgodaj zvečer je
nemški poslanik v Romuniji ba-
ron Manfred von Killinger te-
lefoniral nekemu nevtralnemu
diplomatu v Bukareštu, da želi
govoriti z njim glede neke jako
nujne zadeve. Diplomati nevtral-
ne dežele je odgovoril, da se ra-
de volje sestane z njim ob 9:30
na omenjeni večer.

Včeraj je omenjeni nevtralni
diplomati v intervjuju s kores-
pondentoma listov "New York
Times" in "London Daily Mail"
izjavil:

Rusije se ni imelo informirati o
pogojih za mir

"Ob določenih uri je baron
Manfred dospel v moje poslani-
štvo v polni diplomatski unifor-
mi; bil je jako mrk in očividno
v skrbeh. Povedal mi je, da ga
je firer prosil, da me pokliče in
da pošljem moji vladi nemške
predloge za mir, nakar naj bi
jih moja vlada izročila ameriški
in britski vladi.

"Baron Manfred je poudaril,
da se ima te predloge izročiti
samo Angležem in Amerikan-
cem, ne pa Rusom.

Glavne točke Hitlerjevega načr-
ta za pobotanje

Nemški pogoji za mirovno po-

DAROV

Mr. Jacob Švigel mi je izročil
sledede vsote, katere so prijate-
lji darovali mesto vencev za po-
kojno sopogo Mrs. Švigel, za
tukajšnjo podružnico št. 35 J.
P. O. - S. S.: Josephine Mežnar-
šič \$2.00, Urška Muley \$1.00,
Frank Gregore \$1.00, Mrs. Er-
šte \$2.00 in Mr. Jacob Švigel
je tudi sam že prispeval \$2.00.

John in Mary Ivanuš st-
darovala v blag spomin pokoj-
ne od Progressivnih Slovencev, za
SANSovo podružnico št. 48.

Dalje so darovali za podruž-
nico št. 35 JPO.SS: Mr. in Mrs.
Math Urek \$5.00 mesto venca
za pokojno Mrs. Barbič; druž-
na Victor Klinc, \$5.00, mesto
venca za Mrs. Mary Rožar; za
podružnico št. 48 SANS: dru-
žina John Sorz, Lucknow Ave.,
\$5.00 mesto venca za pokojno
Mrs. Barbič; družina John Hro-
vat, \$5.00 mesto venca za po-
kojno Mrs. Barbič.

V imenu teh organizacij se
najlepše zahvaljujemo prispeva-
teljem in želimo več posnemal-
cev. — Hvala vsem! — J. F.
Durn, tajnik SANS, št. 48 in
JPO.SS št. 35.

UBIT OD VLAKA

Thomas Thomas, star 48 let,
ter vdovec, je pred nekaj dnevi
prišel iz Akrona iskati delo v
Cleveland. Začasno se je naha-
jal na 1297 W. 116 St. V poned-
eljek večer je njegov avto ob-
vozilju W. 116 St. zdrknil in
obstal na tračnicah Nickel Plate
železnice. Thomas ga je skušal
odstraniti, kar pa se mu ni po-
srečilo, ko je prihitela lokomo-
tiva in avto zadela, pri čemur
je bil sam na mestu ubit.

Rdeča vojska drobi obrambo Sevastopola

LONDON, 19. aprila. —
Rdeča vojska pod povelj-
stvom gen. Andreja Jere-
menka je včeraj strla po-
glavitno nemško obrambo
na strani Sevastopola, ko
so Rusi zavzeli zgodovinsko
trdnjavo mesto Balakla-
vo, potem pa so udarili dve
milji dalje in okupirali vas
Kadikavko; ki leži samo
pet milj južno - vzhodno od
Sevastopola.

Nemci, kateri so pritis-
njeni ob 25-miljsko fronto,
ki se ob obliki kolobarja,
naslanja na Črno morje, se
borijo kot obupanci. Poro-
čila s fronte javljajo, da so
se Nemci v več slučajih po-
služili Romunov za kritje
ter jim postavili za hrbet
nemške edinice s strojnica-
mi. Čim so Romuni začeli
odnehavati ali kazati zna-
ke, da se bodo podali, so
Nemci odprli ogenj nanje.

Naciji bombardirali Vis; partizani razde- jali progo v Sloveniji

LONDON, 18. aprila. — Ra-
dijski "Svobodna Jugoslavija" je
včeraj poročal, da so Nemci zo-
pet bombardirali otok Vis ob
dalmatinski obali, ki se nahaja
v rokah britskih komando čet
in ameriških "rangerjev."

Glavni stan maršala Tito pri-
znava, da so Nemci v novi o-
fenzivi zavzeli mesto Bjelopolje,
ki leži 90 milj južnovzhodno od
Sarajeva in izvojevali začetni u-
speh v dolini reke Lim v Črni
gori.

Partizani pa so vrgli nazaj
nemško kolono, ki je skušala
prodrati v osvobojeno ozemlje
iz Bosanske krajine.

V Sloveniji so partizanske
čete zopet razdrle del proge
med Ljubljano in Trstom in po-
gnale v zrak nemški vojaški
vlak.

SEJA

V četrtek, ob 7:30 uri zvečer
se vrši zelo važna seja društva
Cerkniško jezero št. 59 S. D. Z.,
v Slovenskem delavskem domu
na Waterloo Rd. Po seji se vrši
domača zabava. Članstvo je va-
ženo, da se polnoštevilno ude-
leži.

Anglija ukinila vso paroplovbo z Irsko

Levičarji se upirajo vstopu v Badoglijevo vlado

NEAPEL, 18. aprila. — Vo-
ditelji italijanskih levičarskih
političnih strank so se danes o-
botavljali z vstopom v koalicijs-
ko vlado pod maršalom Bado-
glijem in dali so precej močan
namig, da utegnejo obstoječo
kabinetno krizo porabiti za po-
izkus, da se Badoglija izrine iz
vlade.

Danes popoldne se je po dve
uri in pol trajajoči seji vodite-
ljev šestih anti-fašističnih
strank zvedelo, da so predstavi-
niki socialistične in akcijske
stranke odklonili kolaboracijo z
Badoglijem, razen ako se jim
poveri poglavne pozicije v
predlaganem kabinetu.

PISMO UJETNIKA

Mr. John Samsa, 10510
Prince Ave., je te dni prejel pi-
smo od Josipa Knafelca, doma
iz Rodohove vasi št. 31, ki se
nahaja sedaj v ameriškem u-
jetništvu v Indiani, v katerem
prosi, da bi mu preskrbel na-
slove sledečih: Helena Tomšič,
iz Parje št. 7, Luka Sitingar,
Parje št. 23, in Ivana Kontelj,
Rodohova vasi št. 31, pri Šte-
petru na Krasu. Ako kdo izmed
teh rojakov čita to, ali pa če
kdo ve kje se nahajajo, se
prosi, da se zglasijo na naslovu
Mr. Samsa.

MISTERIJOZNA EKSPLOZIJA

Policija je včeraj iskala vzrok
eksplozije, ki je nastala v hiši
družine Roy A. Bowes, na 18320
Canterbury Rd., katere je po-
vzročila za \$4.500 škodo na hiši
in za \$1.500 škodo na pohištvo.
13-letni sinček družine, ki se je
tedaj nahajal doma, je bil vr-
žen iz hiše in dobil je težke po-
škodbe.

Radio-govor
prof. Borisa Furlana,
London

Moralna in kazenska krivda

Pretečeno soboto sem govoril
o grehu zmotnega spoznavanja,
zagrešenega po onih, ki še ne
sprevidijo, da je pot oborožene-
ga odpora in upora, katerega
je slovenskemu narodu pokazala
Osvobodilna fronta, edino
pravičen in edini, ki ustreza iz-
ročilu zgodovine in kategorične-
mu imperativu sedanjosti. Z
mzoti bo intelektualni greh nuj-
no prešel v moralno in kazen-
sko krivdo in se istovetil z zlo-
činom onih, ki se borijo proti
Osvobodilni fronti, dobro zave-
dajoč se tega, kar delajo. Za
to ne velja izgovor zapeljivosti,
zmote ali nevednosti, ti so se od
vsega početka postavili v služ-
bo sovražnika in postali njego-
vo orodje.

Pod pretvezo, da vodijo bor-
bo proti komunizmu, so postali
izvrševalci in pomagači, mate-
rijalni in intelektualni, okupa-
torjevega načrta zaslužjevanja
in uničenja slovenskega naroda.
To so tisti, ki so slovenskemu
narodu nalivali strupa v uho in
mu prišepetavali: "Slovenci,

naša ura še ni prišla. Sovražnik
je premočan, nas pa je tako ma-
lo." To so tisti, ki so od vsega
začetka zatirali, da leži re-
šitev slovenskega naroda samo
v sodelovanju z okupatorjem,
tihu pristavljajoč, da je to so-
delovanje samo "navidežno," in
"izraz modre oportunistične po-
litike, ki naj skuša slovenske
narodne sile dovesti čim manj
okrajane v novo svobodo."

Vse to tvori zločin veleizdaje
na slovenskem narodu, zločin,
ki je kazniv po nepisani postavi
življenjskega narodnega ob-
stoja, kazniv po veljavnem ka-
zenskem zakoniku Jugoslavije.
Moralna krivda izdajstva na-
rodne vesti se tu krije s kazen-
skopravno krivdo zločina vele-
izdaje.

Ta krivda je tem bolj ognju-
na, ker nastopa v oblačilih va-
rovanja takozvanih "pravil in
resničnih interesov slovenstva,"
"državotvornosti," "konstruktiv-
nosti" itd. dobroznanih gesel o-
nih, ki so v preteklosti nosili na-
prodaj interes slovenstva in ki

danes pod istimi gesli organizi-
rajo Belo in Plavo Gardo, ne v
svrhu osvoboditve naroda, mar-
več za varovanje svojih osebnih
privilegiranih položajev.

Jalovost izgovorov, s kateri-
mi se skuša opravičiti sodelo-
vanje z okupatorjem, je spo-
znalo slovensko ljudsko sodi-
šče, je priznala javstvena civilizir-
anih narodov. Pred alžirskimi
sodniki se je Pusheu trkal na
prsa in se skliceval na svoj
francoski patriotizem, ki da ga
je vodil pri iztrebljanju komu-
nizma. Toda alžirski sodniki so
spoznali, da se je Pusheu s tem
postavil zavestno v službo naci-
fašistične fronte, in so ga za-
radu veleizdaje obsodili na smrt.

Storjeno se ne da izbrisati,
a zagrešeno se da do neke mere
še popraviti in izravnati z no-
vim dejanjem, dokler ni prepoz-
no. Naj danes, ko se bliža dva-
najsta ura, razmislijo oni ma-
loštevilni, ki stoje na drugi stra-
ni barikad, da priznava pravni
red olajševalne okolnosti, in naj
si te z dejanjem tudi zaslužijo.

Drastična poteza je bila podvzeta kot nadaljni korak za varstvo pripravljač se invazije

LONDON, 18. aprila. — An-
gleška vlada je nocoj ukinila
vso paroplovbo med Veliko Bri-
tanijo in Irsko in s tem pod-
vzela nadaljni korak, da čim
bolj zavaruje vojaške tajnosti
v zvezi s pripravami za invazi-
jo Evrope.

Akcija angleške vlade je stra-
hovit udarec za Irsko, katere iz-
voz živeža v Anglijo je za njeno
gospodarstvo vitalnega pomena.
Obvestilo, da je nadaljni pro-
met preko zaliva sv. Jurija do
nadaljnega naznanila ustavljen,
so prejele vse britske in irske
parobrodne družbe v Corku in
Clyde-u.

Drugi varnostni ukrepi
Ampak to ni bil edini novi
varnostni ukrep, ki ga je danes
podvzela angleška vlada.
Inozemski diplomati, kateri

V RUSIJI INTERNIRANI AMERIKANEC, NAPADA- LEC TOKIJA, SE SEDAJ BORI PROTI NACIJEM

WASHINGTON, 18. aprila. —
Tukaj se je danes zvedelo iz
Anglije, da se nahaja tam eden
izmed petih ameriških le-
talcev, ki so bili pred dvema le-
toma po napadu na Tokio pri-
siljeni pristati blizu Vladivostoka,
nakar jih je Rusija, ki ni v
vojni z Japonsko, po medna-
rodnem pravu internirala. Na
kak način je ta letalec dospel v
Anglijo, kjer je pridelen ame-
riški letalski sili, ni pojasnje-
no.

Letalec, za katerega gre, je
saržent Theodore Laban iz Ke-
noshe, Wisconsin. Kakor pove
poročilo iz Londona, se saržent
Laban sedaj nahaja na bomb-
niški bazi v Angliji kot inženir
in topničar z letalsko silo, ki iz-
lesley, Mass.

VLADNI DELAVSKI ODBOR PODPRL STALIŠČE DELODAJALCEV V KONTROVERZI GLEDE MEZD

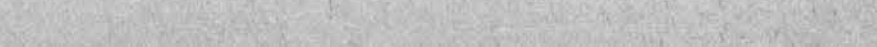
WASHINGTON, 18. aprila. —
Vladni delavski odbor je od-
ločil, da delodajalec, ki odso-
li delavca, ki odide na stavko z
namenom, da dobi višjo mezd-
kot je določena od zveznega sta-
bilizacijskega zakona, ni kriv
kršenja zveznega delavskega
zakona.

Ta odločitev je bila podana
v zadevi spora med podružnico
American News Company v
New Jersey in unijo ekspedito-
jev in se je nanašala na stavko
unijskih delavcev omenjene ko-
poracije, v kateri se je skušalo
dobiti zvišanje mezd, potem ko
je kongres osvojil stabilizacijski
zakon, dasiravno je med uni-

jo in družbo obstojal mezdni
sporazum.

Značilnost odborove odločitve
tiči v tem, ker je z njo ovržena
domneva, da vladni delavski o-
dbor ni dolžan tolmačiti odgo-
vornosti, ki jo imajo delavci
napram delodajalcu, temveč je
njegova briga edinole tolmačiti
odgovornosti delodajalcev na-
pram delavcem.

V Omaha, Neb., je umrl An-
ton Schweiger, star 76 let, član
društva št. 11 ABZ. Zapušča so-
progo in brata. Rojen je bil v
Črnomlju v Beli Krajini in je
bival v Ameriki od leta 1890.

NOČEM PLACATI VEČ KOT
NAVIŠJE URADNE CENE!
NE SPREJMEM RACIONIRANIH
ŽIVIL AKO NE ODDAM ZNAMK!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

DONALD BELL:

NOVE LJUDSKE FRONTE NASTAJAJO

V evropskih prestolnicah bodo vladale po vojni vlade, ki se snujejo zdaj v izgnanstvu in tudi v domačih krajih, kot plod političnih struj, ki so poganjale svoje kali skozi zadnjih deset let. Vse te vlade bodo koalicijske ali takozvane vlade "ljudske fronte," v katerih bodo uživali komunisti ravno toliko ugleda, kot so ga dobili socializmi po zadnji svetovni vojni.

Vse do prve svetovne vojne ni bilo nikjer v Evropi nobene vlade, ki bi bila sprejela socialista v svojo sredo. V večini dežel mu je bilo celo nemogoče dobiti uradniško službo, pa bodisi še tako skromno. Šele proti koncu vojne so v Nemčiji prebili socialisti te zapreke in si priborili mesto v vladi princa Max von Baden. Takoj po koncu vojne pa so se začele oblikovati delavske vlade v najrazličnejših evropskih deželah, in kmalu po letu 1920 so vladale skoro na vsem kontinentu zmerno usmerjene vlade socialističnega značaja. Od Norveške in Švedske pa do Čehoslovaške in prav do Anglije, povsod se je ponavljal ta razvoj, toda v tej dobi so zares radikalni elementi že zapuščali delavske stranke in ustvarjali komunistične organizacije, ki so prevzele opozicije na skrajnem levem krilu.

Ista stvar se ponavlja zdaj, in zopet hodijo marsikateri komunistične stranke po potih, na katera so krenile po zadnji vojni socialistične stranke. General de Gaulle je pravkar sprejel dva komuniste v svoj Francoski komite narodne osvoboditve. Res je sicer, da sta vstopila Fernand Grenier in François Billoux v vlado po pogojih, katere jim je stavil de Gaulle in ne narobe, kajti komunistična stranka je prvotno zahtevala, da sama izbere svoje delegate, in je zahtevala ministrstva vojne in notranjih zadev, a de Gaulle si je sam izbral Greniera za zračno ministrstvo, in Billouxa za ministra brez portfelja. Toda priznati je treba, da sta oba vodilne osebnosti komunistične stranke in zares predstavnika koalicijske vlade, ki obsega vse stranke od proti-nemških konservativcev do levčarjev-komunistov.

Imamo torej zdaj v Evropi dvoje dejansko vladajočih administracij, v katerih se nahajajo komunisti — prva je Titova jugoslovanska vlada. Niti prva niti druga ni uradno priznana od zaveznikov, toda vsakdo ve, da bosta obe igrali zelo veliko vlogo v usodi svojih dežel, in da imata obe resnično avtoriteto na vseh ozemljih. Titova vlada je pod vodstvom komunistov, ki pa so pristali na demokratični način vladanja, in sprejeli načela državljanskih pravic, osebne svobode in privatnega podjetništva. Mogoče je celo, da se bo izkazala Titova vlada manj socialistična v svojem poslovanju kot Francoski komite za narodno osvoboditev. Jugoslavija je namreč dežela kmetov, v kateri ni mogoče prevzeti bogatih monopolov, dočim je Francija visoko industrializirana dežela, katere vodilni finančni in industrijski krogi so sodelovali s sovražnikom. De Gaullejev program, ki je sam po sebi precej zmeren, je vendar mnogo bolj radikalen kot vse kar je Tito dozdaj napovedal.

Jasno je, da se bodo tudi drugod širom Evrope ustvarjale vlade, katerih smernice bodo neke med de Gaullejevimi in Titovimi. V Italijo je pravkar prispel prav komunistov. Manj znan je po svojem pravem imenu, Tagliatti, kot po svojem političnem nazivu, Ercoli. Bil je v izgnanstvu preko 18 let, največ v Moskvi. Takoj po svojem prihodu je objavil, da je pripravljen sodelovati z reformirano italijansko vlado, celo z Badoglio, in pod monarhističnim sistemom, ako preda kralj Victor Emanuel oblast svojemu sinu. A bodoča narodna skupščina naj odloči, kakšne vrste vlado si bo narod izbral. Badoglio je nato izjavil, da je pripravljen sprejeti komuniste v svojo vlado. Grof Sforza, ki je vsaj toliko konservativen kot de Gaulle ako ne še bolj, in star nasprotnik komunizma, je tudi izjavil, da pristaja na to, da stopijo komunisti v vlado in da se reši vprašanje kraljestva šele po-

zneje, ako je kralj pripravljen predati oblast svojemu sinu. Čisto mogoče je torej, da bomo videli v Italiji ustanovitev nove, spremenjene vlade na podlagi predlogov, katere je prinesel komunist Ercoli.

Čehoslovaška vlada je nedavno sprejela v svoj državni zbor komunistične člane. Grška zamejna vlada, katero so imeli v rokah desničarji, je odstopila. Njen predsednik Tsouderos nikakor ni mogel doseči sporazuma z delegati odporne gibanja na domači zemlji. Zdaj so v teku prizadevanja, da se sestavi nova vlada pod liberalnim vodstvom Venizelosa, ki se opira pred vsem na svoje slavno ime. Stari Venizelos je bil največji politični vodja moderne Grčije. Njegovemu sinu zdaj pripada naloga, da zedini nasprotujoče si struje in tega tudi ne bo mogel rešiti drugače, kot z ustanovitvijo koalicijske vlade.

Znano je, da so odpora gibanja širom vse Evrope zelo naklonjena temu načelu vladanja. Presenetljivo pa je, da velja isto celo tudi za dežele naših sovražnikov. Vsi različni komiteji in odbori, ki so se pojavili s strani Nemcev v svobodnih deželah, so organizirani na teh temeljih. Najbolj izrazito je videti to v strukturi moskovskega komiteja svobodne Nemčije. V drugih so komunisti manj številni in tudi manj vplivni, toda nikjer niso izključeni. Svobodni romunski krogi imajo slične smerice. Madžari, ki se nahajajo v zunanem svetu so deljeni v pro- in anti-Horthy skupine. Vsi, ki so proti Horthyju, se drže tudi omenjenega načela koalicijske vlade.

Priznati je torej treba, da so vsa ta gibanja vzklikla iz istih idej in imajo iste smernice. Presenetljivo pa je to le na prvi pogled, kajti začetki tega razvoja so že stari. Koalicijske vlade s socialistično udeležbo po prvi svetovni vojni, so bile možne le radi razvoja socialističnih teorij in strank pred vojno — kar se je takrat imenovalo revizionistični pokret, ki je hotel spremeniti nekatere izmed Marxovih dogem. V teh preosnovanih socialističnih strankah je stopila misel delavske internacionale nekoliko v ozadje in istočasno so se pojavile bolj nacionalne smernice v vsakteri teh strank.

Da se danes nahajamo v razvoju, ki se ponavlja, je popolnoma jasno — krog razvoja je tudi že zaključen. Zamisel koalicijske vlade skupaj s komunisti se je prvič pojavila v letu 1935, ko je bila osnovana na Francoskem takozvana ljudska fronta. Zdaj pa je razpušitev komunistične internacionale — kominterne — omogočila komunističnim strankam vseh dežel, da izdelajo vsaka svoj nacionalistični program.

Zunanja politika treh velesil je prisiljena upoštevati ta razvoj v evropski politiki, ki bo postajal še bolj jasen in določen z osvoboditvijo posameznih dežel.

UREDNIKOVA POŠTA

Iz urada dramskega zbora "Ivan Cankar"

Cleveland, Ohio. — Prireditvena sezona za leto 1943-44 bo potekla z mesecem aprilom. V teh šestih mesecih ni bila od strani zbora podana nobena igra. Naš režiser Joe Skuk se ni upal podati nobene predstave iz razlogov, kateri so znani vsem: V prvi vrsti je pomanjkanje moških moči, drugič jim pa dolge delovne ure ne dopuščajo se redno udeleževati vaj, kot bi bilo od njih pričakovati. Posebno se je tega bati pri večjem številu igralskega osebja.

Navzlic vsemu pa nas sili dolžnost, da proslavimo 25-letnico te ustanove in prihodnji sezoni. Društveni odbor opozarja in vabi člane, nove in starejše ali ustanovne, da pridejo na prihodnjo sejo, ki bo ob enem tudi letna seja ali občni zbor, v sredo 10. maja. Gotovi sedanji odborniki so poskrbeli, da se je dostojno proslavilo zborovo 20-letnico in vodili poslovanje zadnjih šestih let. Kdor ima vpogled v delo, ki ga zahtevajo kulturne organizacije, bo razumel, da si želijo sedanji odborniki nadomestitve.

Tako je bil za nas razveseljev glas, katerega smo prejeli od enega prejšnjih predsednikov in ustanovnikov Mr. Erazma Gorsheta, ki je potrdil, da se poleg odbora tudi on zanima in vzpodbuja člane k nadaljnji aktivnosti. Da mi ne bo treba vsebine tolažiti, bo njegovo pismo citirano v celoti:

"Mrs. Antoinette Simcic, tajnica Slov. dram. društ. 'Ivan Cankar'."

Cenjena: —

Dne 6. februarja, t. l. je poteklo 25 let odzora je bilo ustanovljeno Slovensko dramatično društvo "Ivan Cankar". Med drugimi sem bil tudi jaz tedaj v pripravljalnem odboru za ustanovitev tega društva in za oisnikar prvih sej. Od ene teh sej imam duplikat zapisnika shranjen še sedaj.

Večina prvih oziroma ustanovnih članov tega društva je bilo mnenja, da bo dramsko društvo "Ivan Cankar" živel v Clevelandu, O., dokler se bo govorilo in igralo slovensko v S. N. Domu. Postavljen je bil živ spomenik nesmrtnemu slovenskemu pisatelju Ivanu Cankarju.

Ob tistem času sem pričel zbirati vse programe priredb društva Ivan Cankarja in vršiti ta posel dolgih 24 let, to je do sedaj, da jih ohranjam za zgodovino in da enkrat dokazemo skupno veliko delo, ki ga je društvo vršilo odlično ves čas svojega obstanka do 25-letnice.

Sedaj, ko imamo Slovenski narodni muzej v Slovenskem narodnem domu, kamor spadajo v hranitev take stvari kot so razni programi itd., sem uredil vse zbrane programe društva Ivan Cankarja od vsega časa obstanka in nekaj slik v skupni velik album, ki meri 22 1/2 x 24 inches in tehta okrog 40 funtov. Da bi bil album še popol-

Mornarica pričela z napadom na japonski "Pearl Harbor"

Mornariške čete Zedinjenih držav so s stoterimi letali napravile prvi napad na Truk, ki je najmočnejša trdnjava Japoncev na zapadnem Pacifiku, ter zadnja večja zapreka na naši poti proti Filipinom in Kitajsko. Napad na Truk, kot je razvideti iz zgornje mape, je sledil zavzetju Maršalskih otokov.

nejši, je zaželjeno, da bi člani prinesli skupaj še več slik od posameznih igralcev ali skupin, ki so kdaj nastopali v igrah na odru pod okriljem tega društva, da se jih shranijo v ta album.

Dalje bi želel, da bi se na povabilo odbora dramskega društva "Ivan Cankar" sešli enkrat skupaj v bližnji bodočnosti vsi sedanji in bivši člani društva, da bi si ogledali ta "album" predno bo oddan v shrambo S. N. Muzeja. Naj bi s tem proslavili vsi skupaj 25-letnico društva, ki je na žalost ob svojem srebnem jubileju prvič postalo neaktivno v sezoni. Morda bi se člane dalo še kdaj navdašiti za nadaljnjo delo, da se še edini spomenik Ivanu Cankarju v Ameriki ne zruši v prah.

Pozdrav!

Erazem Gorshe

Zanimanje Mr. Erazma Gorsheta je upoštevanja vredno. Stori je več kot svojo dolžnost,

ker je na svojo iniciativo zbral in uredil vse gradivo za Slovenski narodni muzej. Sedaj je naloga še ostalega članstva, da dodamo v to zbirko, če imamo kake slike. Tega važnega sestanka na letni seji se bo udeležil tudi Mr. Gorshe in prinesel s seboj svoj album, katerega si bodo člani lahko ogledali.

Torej, da se gotovo vidimo na letni seji "Cankarja" dne 10. maja.

Rudy Widmar, predsednik
Tončka Simčič, tajnica
John Pollock, blagajnik.

Naznanilo Progresivnim Slovenkam, krožek št. 1

Vse članice zgoraj omenjenega krožka, katere ste obljubile darovati kri za Rdeči križ, se vas prosi, da ste pripravljene dne 25. aprila ob 9:30 uri zjuniti pred Slovenskim delavskim domom na 15335 Waterloo Rd.

Pevka iz Brazilije bo pela Mozartovo opero

Bidu Sayao, majhna in ljubka, ki se jo prištevata med najboljše oblečene dame na svetu, ter lastnica enega izmed najkрасnih glasov, bo pela naslovno vlogo "Suzanne" v Mozartovi prijetni operi "Marriage of Figaro," ka bo Metropolitan operna družba gostovala v Clevelandu.

Tekom zadnjih let, si je Sayao, rodom iz Brazilije, pridobila mnogo priznanja kot ena najbolj talentiranih pevk sodobnega časa. V operi "The Marriage of Figaro," katero se bo podalo v mestnem avditoriju 3. maja, bo predstavljala eno svojih najboljših vlog.

Ezio Pinza, ki si je pridobil mnogo prijateljev v Clevelandu, bo tudi nastopil v omenjeni operi. Drugi pevci in pevke so: John Brownlee, Eleanor Steber, Frances Greer, Irma Petina, Christina Carroll, Mona Paulee, Maxine Stellman.

Sezona Metropolitan operne družbe iz New Yorka se bo otvorila na ponedeljek 1. maja, ko ja popoldne "Carmen" in zvečer "Rigoletto."

BIDU SAYAO

viata," v kateri imajo vloge: Licia Albanese, Charles Kullman, Lawrence Tibbett, Mona Paulee itd.

"Mignon" se bo podalo v četrtek, 5. maja, zvečer, v petek popoldne, 5. maja, opero "Tannhauser," zvečer pa "Lucia de Lammermoor," v soboto, 6. maja, popoldne "Carmen" in zvečer "Rigoletto."

Nadalje vas opozarjam, da ne smete jesti štiri ure pred darovanjem krvi. Lahko pa spijete za zajtrk čašo črne kave, čašo čistega čaja ali kozarec sadnega soka. Mleko, smetana ali surovo maslo, je strogo prepovedano. Prosi se vas, da imate dobro večerjo, na 24. aprila. Ako ste prehlajene, niste sposobne za darovanje krvi.

Zato vas ponovno prosim, ko se vam iz enega ali drugega vzroka ne bo mogoče udeležiti mi to gotovo sporočite zadnji čas do 20. aprila, ker moram do tega dne vedeti natančno število žensk, radi prevoznje.

Torej ako v slučaju katera ne more priti, naj me pokliče po telefonu IV. 3176, ali naj se osebnostno zgleda na mojem domu, 17802 Delavan Rd., zadnji čas do 20. aprila.

Ako je še katera izmed članic, kateregakoli krožka, da bi rada darovala kri, je še vedno čas, naj se torej prijavi na zgoraj omenjenem naslovu. Upoštevajte ta navodila, da mi bo tako mogoče imeti vse v redu do 25. aprila.

Za krožek št. 1

Eva Coff, poročevalka

Zapisnik

seje širšega odbora SANSa januarja 1944

Hotel Sherman, Chicago, Ill.

(Nadaljevanje)

90 Kirkland Lake, Ont., Canada (št. 14 VPZB, št. 101.30)	619 S. N. P. J.
91 Chisholm, Minn. (št. 110)	322 SNPJ, št. 30 ABZ, št. 93 KSKJ, št. 9 Amer. Jugosl. zveze)
92 St. Michael, Pa. (št. 190)	S. N. P. J.)
93 Brooklyn, N. Y. (št. 50)	A. B. Z.)
94 Hostetter, Pa. (Vsa slov. društva)	12.00
95 Pueblo, Colo. (št. 16)	S. Z. Z.)
96 Auburn, Ill. (št. 335)	S. N. P. J.)
Sansove podružnice v Pueblo, skupno	\$17,918.67

Narodne centralizirane organizacije:

Slovenska dobrodelna zveza, Cleveland, O.	\$300.00
Ameriška bratska zveza, Ely, Minn.	1,000.00
Slovenska narodna podpora, na jednota	1,000.00
Slovenska ženska zveza, Joliet, Ill.	601.25
Uprava JDZ, Chicago, Illinois	1,000.00
Prispevki Sansovih podružnic JPO, SS	238.57
Prispevki postojank JPO, SS za SANS	1,057.00
Posamezna društva in posamezniki	4,489.00
Cokova brošura	35.25

Skupni dohodki \$29,000.63

IZDATKI:

Stanarina za urad	\$ 600.00
Vzdrževanje urada	67.65
Tiskovine	243.80
Pisarniške potrebščine	70.85
Telefon in brzojavke	157.91
Uradova oprema	140.81
Pisalni stroj in mimeograf	163.76
Washingtonski stroški	200.00
Davek zmage	26.40
Plača nameščena v uradu	1,553.10
Starostno zavarovanje	25.53
Luč v uradu (z bondero vred)	23.25
Poštnina	150.31
Propaganda	310.41
Seje	8.01

(Daje prihodnjici)

ZAROČENKA

Milanska zgodba iz 17. stoletja

Odkril in prenalil Alessandro Manzoni

Poslovenil dr. Andrej Budal

UVOD.

"Zgodovina se v resnici lahko označi kot slavna vojna zoper čas, kateremu trga leta iz rok, njegove ujetnike ali bolje že mrlice, jih oživlja, pregleduje njihove vrste in jih nanovo zbira za boj. Toda slavni bojevniki, ki v taki borbi žanjejo palme in laurike, ugrablajo samo najzgodnejše in najsijajnejše smrtno ostanke, mazilijo s svojimi pisani podjetja knezov in mogotnikov in odličnih osebnosti in vsivajo s pretanko iglo svojega duha zlate in svilene nitke, ki tvorijo vekovito vezelino slavnih činov. Moji šibkost pa ni dovoljeno, da bi se dvignila do takih snovi in takih nevarnih višin, da bi se sukala po blodnjakih političnih spletek in v bobnenju bojnih trombo; le ker sem doznal spomina vredne dogodiljaje, ki so se pripetili sicer navadnim in ne Bog ve kako pomembnim ljudem, se pripravljam, da izročim to spominu potomcev in jim o vsem podam preprosto in resnično povest ali poročilo. V njem se bodo videle na tešnem pozorišču žalne tragedije grozot in prizori veličastne hudobije, vmes pa čednostna podjetja in angelske dobrote, postavljene zoper peklenška prižigavanja. In res, če upoštevamo, da so naši podnebni pasovi v oblasti katoliškega kralja, našega gospoda, tistega solca, ki nikoli ne zatone in da jih z odbojnimi svitom kot mesec ki nikdar ne pojema, obseva junak plemenitega pokolenja, ki v tem času igra svojo vlogo, in da veleugledni senatorji kot zvezde stalnice in druge spoštovane gosposke kot krožeči planeti vsepovsod razširjajo svet-

lobo in tvorijo tako veleplemenit nebeški svod, tedaj ni mogoče najti drugega vzroka za to, da ga temni čini, hudobije in grozovitosti, ki jih predreže vedno bolj kopčijo spreminjajo v peklo, kakor le peklenko umetni in snovanje, kajti zgolj človeška zloba ne bi smela zadostovati, da se ustavlja tolikim junakom, ki se z Argovimi očmi in Brijarejevimi rokami posvečajo javni blagajni. Dasi je večina oseb, nastopajočih v tej povesti, ki se je godilo v letih moje rane mladosti, že izginila s pozorišča sveta in Parkam plačala svojo danj, vendar ne bom med pisanjem te zgodbe omenjal njihovih imen, namreč njih rodovine, in prav tako bom delal s kraji, označujoč ozemlja samo splošno. In nihče ne poreče, da je moja povest zato pomanjkljiva in ta moj neukretni rojček nestvor, seveda če takšen kritik ni oseba, ki se še nikdar ni oteščala ob filozofiji; ker ljudje, ki so v njej podkovani, bodo videli, da bistvu moje povesti prav nič ne manjka. Kajti ker je samo ob sebi umevno in ker nihče ne taji, da so imena nekaj čisto slučajnega ..."

— Ali ko jaz premagam ju-naški napor, da to zgodbo prepišem iz tega zbledela in spraskanega rokopisa in jo dam, kakor pravijo, na svetlo, bo li potem kdo tako vztrajen v naporu, da jo prebere? —

Ta dvomeči pomislek, porojen iz muke nad razvozlavljanjem čačke, ki je stala za besedo "slučajnega," je povzročil, da sem nehal prepisovati in začel resneje razmišljati, kaj bi bilo najbolj primerno. — Reš je, sem si dejal, prelistujoč rokopis, res je, da se tista toča domislic in podob ne vleče skozi vse delo z isto obširnostjo. Dobri secentisti je sprva hotel razkazovati svojo umetnost, a pozneje mu teče pripovedovanje včasih tudi skozi več odstavkov bolj naravno in gladko. Res je to. Ali kako navaden je ta slog, kako je neotesan, kako nepravilen! V njem kar mrgoli lombardskih posebnosti, krivo rabljenih rečenic, slovniških svojeglavnosti, nerodnih stavčnih celot. In dalje: tupa tam je posejan kak eleganten španski izraz in, kar je še huje, na najbolj strašnih, usmiljenju vzbujajočih mestih zgodbe, kjerkoli se nudi prilika za vzbujanje začudenja ali premišljevanja, skratka, na vseh onih krajih, ki res zahtevajo nekaj retorike, toda

nevsiljive, fine, okusne retorike, ta naš pisatelj nikdar ne zamudi prilike, da nam ne bi nametal tiste svoje retorike, kakor jo ima v predgovoru. In ko tako s čudovito ročnostjo nameša najbolj nasprotno si lastnosti, se mu posreči, da postane na isti strani, v istem odstavku, v isti besedi sirov in da obenem pretirava. Tu imaš: evo napihnjenih deklamacij, zloženih iz pritičnih jezikovnih zablod in vsepovsod ona visokoleteča neokretnost, ki daje v tej deželi pravi značaj spisom iz onega stoletja. Kaj takega res ni mogoče postaviti pred bravee naših dni; preveč so pohujšani in posebnosti take vrste se jim preveč gabi. Še dobro, da mi ja ta srečna misel prišla ob začetku tega nesrečnega dela; brž se ga odkrižam.

Ali baš ko sem hotel knjižuro zapreti, da jo odložim, se mi vendar ni zdelo prav, da bi tako lepa zgodba morala ostati neznana; mogoče je sicer, da bi se braveu lahko zdela drugačna, toda meni, kakor pravim, se je zdela lepa, zelo lepa. — Zakaj bi ne bilo mogoče, sem pomislil, vzeti iz tega rokopisa vrsto dejstev ter jih drugače izpovedati? — Ker ni bilo proti temu nobenega pametnega ugovora, sem se nemudoma lotil dela. In evo, tak je postanek te knjige, opisan prav tako preprosto, kakor je knjiga sama važna.

Toda nekatera izmed onih dejstev, mnogi običaji, ki jih naš pisatelj riše, so se nam zdeli tako novi, tako čudni, da ne rečemo še kaj hujskega, da smo hoteli iztkati po spominih iz tiste dobe, da si pojasnimo, ali se je takrat svet res tako vrtel. To preiskovanje je razpršilo vse naše dvome: ob vsakem koraku smo se zadevali ob podobne, niše težje stvari in, kar se nam zdi še bolj odločilno, našli smo celo nekatere osebnosti, o katerih smo prej dvomili, so li res živele, ker nismo imeli o njih nobenih drugih vesti razen v našem rokopisu. Po potrebi navedemo nekatera izmed tistih pričevanj, da priborimo vero stvar, ki bi radi svoje čudnosti morda prej zavajale bravee v izkušnjo, da jim jo odtegne.

Besedilo našega pisatelja smo zavrgli kot neznosno. Kakšno pa postavimo mi na mesto njegovega? To je zdaj težava. Kdorkoli si nenaprosen naprti, da popravi delo koga drugega, se izpostavlja, da poda natčen račun o svojem lastnem delu, in se tudi nekako obveže; to je pravilo, sloneče na dejstvu in pravici, ki se mu nikakor ne nameravamo odtegniti. Prav narobe: da se mu rade volje podvržemo, smo sklenili podrobno obrazložiti, kakovega pisanja se bomo mi držali; zato smo ves čas svojega dela skušali ugani-

ti morebitne kritike, ki bi nas lahko zadele, z namenom, da jih vse naprej odbijemo. In v tem bi tudi ne bila glavna težkoča; kajti resnici na čast moramo povedati, da nam v duhu ni vstala niti ena kritika, proti kateri bi se ne bil dvignil obenem tudi zinagovit odgovor, in sicer izmed onih odgovorov, ki ne rečem, da vprašanja razrešijo, a jih spreminijo. Cesto smo tudi postavili dve kritiki drugo proti drugi, da sta se spoprijeli in je ena pobila drugo; ali pa smo ju motrili prav do dna in ju tako pazljivo primerjali, da se nam je posrečilo odkriti in pokazati, da sta obe, dasi navidezno tako nasprotni, popolnoma iste vrste in sta se obe rodili iz tega, da ni bilo pozornosti za dejstva in načela, na katera se mora sodba oslanjati; na njuno veliko presencenje smo ju postavili drugo poleg druge ter ju poslali rakom žvižgat. Nikdar ne bi bilo pisatelja, ki bi bil tako očitno neznana; mogoče je sicer, da bi se braveu lahko zdela drugačna, toda meni, kakor pravim, se je zdela lepa, zelo lepa. — Zakaj bi ne bilo mogoče, sem pomislil, vzeti iz tega rokopisa vrsto dejstev ter jih drugače izpovedati? — Ker ni bilo proti temu nobenega pametnega ugovora, sem se nemudoma lotil dela. In evo, tak je postanek te knjige, opisan prav tako preprosto, kakor je knjiga sama važna.

PRVO POGlavJE

Oni rokav Komskega jezera, ki se med dvema nepretrganima vrstama gora obrača proti jugu in je poln zatokov in zalivov, kakor se gore pomikajo naprej in se zopet umikajo, se skoro nenadoma zoži in privzame tok in podoba reke, stiskajoč se med predgorje na desni in široko obrežje na drugi strani; most, ki tam združuje oba bregova, se zdi, da dela to pretvorbo še bolj čutno za oči in znači točko, kjer neha jezero in začne zopet Adda, ki dobi zopet ime jezero, kjer se bregova zopet oddaljita, da se voda razši-

"THE WILSONS NEXT DOOR BOUGHT ANOTHER BOND TO-DAY WE'RE NOT GOING TO LET THEM PUT ANYTHING OVER ON US, ARE WE?"

ri in teče počasneje po novih zalivih in novih zatokih. Obrežje, ki ga tvorijo usedline treh velikih potokov, visi navzdol, opiraje se ob dve dotikajoči se gori, izmed katerih se ena imenuje po sv. Martinu, druga pa z lombardskim izrazom "Resegone" radi mnogih v vrsti stoječih vršičev, ki jo res delajo tako podobno žagi, da jo mora vsakdo na prvi pogled, če jo opazuje od spredaj, kakor n. pr. z milanskega na sever zročega obzirlja, v dolgem in obširnem pogorju po tej oznaki brž razločiti od drugih gora temnejšega imena in navadnejših oblik. Precej nadolgo se obala počasi dviguje v enakomerno pobočje, nato se lomi v holme in dolinice, v brežine in ravnice, kakor zahte-

va ogrodje gora in neumorno delo voda. Skrajni rob, ki ga sekajo izlivajoči se potoki, je ves skoro sam pesek in prod; ostalo se polja in vinogradi, posejani s selišči, dvorci in vasm; ponekod rasto gozdovi, ki se raztezajo daleč v goro. Lecco, glavno izmed onih selišč, ki daje tudi deželi ime, stoji nedaleč od mostu na bregu jezera, ko pa to naraste, stoji deloma celo v jezeru samem; danes je to velik trg, ki se polagoma že razvija v mesto. V dobi, ko so se dogodile stvari, ki jih začenjamo pripovedovati, je trg, že takrta precej imeniten, bil tudi grad in je zato imel čast dajati stan poveljniku in prednost, da je v njem bivala stalna posadka španskih vojakov, ki so doma-

ča dekleta in žene učili ponižnosti, zdaj pa zdaj pretipali grbo kakemu zakonskemu možu ali očetu in niso koncem poletja nikdar zamudili razlesti se po vinogradih, da razredčijo grozdje in olajšajo kmetom trgatvene napore.

(Dalje prihodnjic)

WHERE THE FUEL GOES

FARMERS in the Corn Belt used over one billion gallons of gasoline and kerosene in their tractors last year.

Naznanilo in zahvala

Globoko potrki naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrl naš ljubljani soprog, oče in sin

FRANK ZALAR

Zatisnil je svoje blage oči dne 21. marca 1944. Pogreb se je vršil dne 25. marca iz Joseph Zele in Sinovi pogrebnega zavoda v sv. Pavla cerkev ter po opravljenih cerkvenih obredih na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Blagopokojnik je bil rojen v New Baltimore, Pa., 22. septembra 1908 leta.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem prijateljem, ki so položili tako krasne vence k njegovi krsti, kakor tudi vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duše pokojnika. Zahvalo izrekamo sledečim: Mrs. Mary Mesojedec in hčerkan, Mrs. Mary Duh, sinu Louisu in hčerki Frances, Mr. in Mrs. Matt Elersič in družini, Mr. in Mrs. Frank Zalar in družini, Mr. in Mrs. Louis Ogrin in družini, Mr. in Mrs. Joseph in Betty Mohar, Mrs. Rose Rotar, Mr. in Mrs. Mike Preskar, Mrs. Pirc, Franky in Johnny Struna, Mr. in Mrs. John Modic, Mr. in Mrs. Jerry Leskovec, Mr. in Mrs. Anton Fifolt, Mr. in Mrs. Anton Golič, Mrs. Frances Leskovec, Mrs. Mary Persin, Mrs. Frank Pavlets, Mr. in Mrs. Frank Rupert, Mrs. Rose Yerele, Mr. in Mrs. Anton Blatnik in družini, Jenny Pescoe, Mr. Mike Jalovec, Mr. in Mrs. J. Baraga, Mr. in Mrs. Anthony Adams, družini Gerbetz, Mr. in Mrs. Fink, Mrs. Frances Mezget, družini Milnar, Miss Vera Perušek, Mrs. Pugel, Mrs. Fink, Mr. in Mrs. Podobnikar, Russell Syracuse, Mr. in Mrs. John Dermastja, Mr. in Mrs. Alešnik in družini, Mr. in Mrs. Primož in družini, Mr. in Mrs. Burk in družini, Miss Rose Sepetaus, Mr. in Mrs. Drugovich.

Dalje srčna hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu.

Hvala vsem, ki so prišli kropiti pokojnega, ko je ležal na mrtvaškem odru ter vsem, ki so ga sprejmili na njegovi zadnji zemeljski poti na mrtvor.

Hvala pogrebnemu zavodu Joseph Zele in Sinovi za vzorno urejen pogreb in najboljšo vsestransko poslugo. Hvala čst. g. pri cerkvi sv. Pavla za opravljene cerkvene obrede.

Prav posebno zahvalo izrekamo Mr. in Mrs. Blatnik in družini Mrs. Rose Yerele, Miss Frances Duh in Mrs. Mary Mesojedec za vso veliko pomoč in tolažbo v dneh boleznih in ob smrti.

Ti, ljubljani soprog, dobri oče in dragi sin, počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška rodna zemlja. Mi se Te bomo spominjali vedno z ljubeznijo in hvaležnostjo, dokler bodo naša srca utripala.

Zalupci ostali:

KATHERINE, soproga;

FRANKIE, sinček;

ROSE ZALAR, mati;

JOSEPH in ANTON, brata;

FRANCES DUH, sestrična.

Cleveland, Ohio, 19. aprila, 1944.

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K ZMAGI

MASCOBE IN MASTNI ODPADKI
Prodajte vašemu mesarju

KOVINSKI ODPADKI
Povprašajte v vaši mestni dvorani

SHRANITE STARE CASOPISE
Pokličite PR. 6100 za odpremo

KOSITRNE SKATLJICE
— Operite jih
— Strite jih
— Shranite jih
— Oddajte jih

na pristojna mesta za pobiranje

Pobiranje v Clevelandu:
na vzhodni strani:
prvo. nedeljo v mesecu;
na zapadni strani:
tretjo nedeljo v mesecu

UNITED NATIONS FACTS

"THE WILSONS NEXT DOOR BOUGHT ANOTHER BOND TO-DAY WE'RE NOT GOING TO LET THEM PUT ANYTHING OVER ON US, ARE WE?"

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVGUST ŠENOA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"Hudi časi so res, ujec, hudi. Gospoda celo grozi, da bo še hujše in da bo izgubil glavo vsak, kdor le kaj zine. Povprašujejo povsod naokoli pod Susjedom, po Trgovini, Jakovlju in drugih vaseh, kdo da je ujan prejšnji gospodi, in po njegovem hrbtu bo življati bič. Stari sivobradez Tahi je vrag, a tudi njegova gospa Helena je rogača. Siromak kmet na Pušči je imel edinega prešiča, gospa je morala imeti pečenko, pa so mu odgnali tudi tega edinega na Susjed. Najbesnejši pa je mladi gospod Gabriel. Ta strelja s svojo puško na kmečke krave in konje, pri sebi ima pa vedno celo druhal psov, ki jih ščuva na vaščane. Oni dan je malo manjkalo, da niso odrli starega Jurka iz Brdovca, in bi ga tudi bili, da jih ni moja Jana lopnila z gorjačo po buticah."

Gubec je stal zamišljen s prekrižanimi rokami. Zamislil se je bil v težke misli, a v njegovih prsih se je bojeval čuden boj.

"Da," nadaljuje mladenič nekam plaho, "prišel sem, ujec, tudi radi sebe, tudi meni se ne godi dobro, dasiravno nisem tlačan, ampak svoboden človek."

"Kaj ti je, Jurij? vpraša Gubec, vzdignivši glavo.

"Prosim vas, ujec, hočete-li že enkrat odpraviti moje snubce po Jano?"

"Ne boj se, bom že naredil," potolaži ga Gubec.

"A, dragi ujec, 'bom že naredil' to je ciganska beseda. Da jaz ne pustim Jane, veste predobro, a tudi ona se je prirastla na moje srce. Vi se pa tudi ne protivite. Nič slabega še niste čuli ne od mene, ne od nje. Moje gospodarstvo pa tudi ni, hvala Bogu, najslabše. Zgradil sem si lepo izbo. Moji domači ljudje so mi sovražni in nevoščljivi. In tako sem, moj Bog, sam, kakor drevo sredi ravnega polja. Samo da se to enkrat konča, ker že težko čakam."

"Vidiš ga, dečka," reče Gubec, "teško čaka! Lej ga! A kje imaš brado? Sedi tu na klop, pa me poslušaj!"

Jurij sede nevoljen in za njim Gubec. Ujec sklone glavo, položi roke na kolena in reče mirno mladeniču:

"Golobrad si še, res je, a prestopil si že osemnajsto leto in nimaš več mleka okoli ust. Ko je bila tvoja pokojna mati, moja sestra, na smrtni postelji, me je pozvala k sebi in mi rekla: 'Brat! Moji računi se nagibajo h koncu, treba se bo seliti s tega sveta. Na prsih mi leži nekaj kakor kamen, hudo mi je, prehudo; Bogu hvala, če ni mogoče drugače. Pač pa te, ljubi

brat, prosim za nekaj. Za me noj ostane moj edinec Jurij; očetove oči so se že davno zatislile, sedaj se bodo še materine, in nihče ne bo pazil nanj in se zanj brigal. So sicer v hiši domači ljudje, so sorodniki, a ker dobi moj sin polovico vinarov, mislijo slabo zoper njega, slabo govore o njem, in zlo bi prišlo nad njega, če se bo nudila le prilika. Bodi mu ti oče in mati, ti in pa naša stara mati. Pazita mi na tega dečka, ker bi moje kosti ne našle miru v grobu, ako postane to dete hudobno. Prisez, da boš skrbel in se brigal zanj, obljubi mi, in mirno bom umrla. Prišel sem, ujec, da bi ti obljubil, sem zvesto držal. Redil sem te in varoval pred tuji in sorodniki v tvoji hiši."

"Da, ujec, in hvala vam za to."

"Torej vidiš, Jurij, da ti hočem dobro. Zato mi pa zaupaj. Vedno skrbiva zate jaz in tvoja stara mati, moja mati. Bil bi te tudi vzel v svojo hišo, a ti si svoboden kmet, a jaz sem tlačan. Lahko bi te bili tudi potlačili. Bolje je, da si na svoji zemlji, saj sem ti rekel, da so tvoji zadrugarji lakomni tvoje dedščine. Nekaj ti je šinilo v glavo — tvojega srca se je polastila Jurkova Jana. Siromak na je, toda kaj zato, poštena je in vredna. Zadrugarji ti vsiljujejo bogato, a jaz pravim: Idi svobodno za Jano, ker nekatere deklice hranijo bogastvo v mošnji, druge v srcu. Ali vse o pravem času, sinko moj! Veruj mi, da mi ni zaman zrasla brada. Roditeljica se najde kmalu, a za gospodarstvo je treba krepkih rok, ki tri ogle podpirajo. Premlada sta, otroka sta še, ona petnajst, ti osemnajst, ona bi še pila mleko, a ne, da ga drugi pijo od nje. Počakajta še nekaj časa!"

"Eh, dragi ujec," se popraska mladenič za ušesom, "vem, da govorite modro, ker vas celi kraj rajši sluša, kakor duhovnika in sodnika. Ali — hm

"I'VE BROUGHT SOME MORE BOOM...BOOM...BAND!"

— jaz se nekoliko bojim, da bo prekasno, kar se vam zdi prerano. Nisem prišel, da vam govorim na pamet. Stari gospod Tahi pojde za glavarja v Veliko Kanižo; zato nabira iz vseh krajev sveta čet šest konjenikov, nekaj z denarjem, nekaj pa z "moraš". Ni davno tega, kar me je srečal ta stari volk na poti pri Jakovlju. Jahal sem v Zagreb. Tahi me ustavi in vpraša, kdo sem in kaj sem, in jaz sem mu rekel: "Jurij Mogalič, svobodni kmet iz Stubice". Nato reče svojemu tovarišu Petru Petroviču: "Ta deček je kakor rojen za konjenika, zapomni si njegovo ime, Peter!" In odide dalje. Pomislite, kako mi je bilo pri srcu. Nisem strahopetec, pri Bogu, spoprijel bi se, ako treba tudi o svečnici z volkom, a sedaj — ko mi Jana roji po glavi — da zajaham konja in da nesem svojo glavo Turčinu pod nož? To boli človeka. Recite sami!"

"Ne boj se, sinko," odvrne Gubec, "ti si svobodni kmet na svoji zemlji. Po postavi te Tahi ne sme vzeti v svojo četo."

"Vem to," odvrne nevoljno Jurij, "a zakon ima pred Taha malo veljave, kakor da za njega ni pisan. Pred nekoliko dnevi je pozval gospod Tahi vse vaške starešine v grad in jim zapovedal, da povedo njegove pisarju imena vseh neozemljenih kmečkih in svobodnih mladeničev, ki bi bili dobri za konjenike, in ko mu reče brdovski rihtar, da svobodni ne spadata sem, se obrne proti njemu stari Tahi in mu veli, da so kmečki svobodnjaki psi, kakor kmetje, in da bo delal sam postav, a "stari bedak", t. j. starešina, naj drži jezik za zobmi. Vidite, ujec, da nisem prišel k vam kar tako za zabavo, ker se bojim, da me čaka nesreča, saj je tudi moje ime dal zapisati naš starešina in pripovedoval mi je pozneje vse, kar se je zgodilo na Susjed. Oženite me, ujec, in tega strahu bo konec; akoravno sem mlad, nisem neumen, a vi ste pametni in boste blizu naju. Ne bi rad prodal tam na Madžarskem Turčinu svoje glave."

"Oženi ga, oženi, našega Jurčka," se odzove iz hiše slaboten glas. Na pragu se pojavi kmečka starka, nagubana, velega lica in sivih las. Držeč se

z obema rokama za ograjo, je stopala stara Gubčevka počasi proti sinu in vnuku in sedla med njiju na klop. Prijemši mladeniča za roko, reče sinu:

"Daj, Matija, oženi ga! Tudi tvoj oče ni bil starejši, ko me je privedel k tej svoji hiši iz Pušče. Jana je dobra deklica, siromakna sicer, a saj tudi jaz nisem prinesla ničesar k hiši. Tako je pač, ko se najdeti dva, ne gre vse gladko po računu in navadi. Kaj hočeš, ko nas je pa Bog naredil takšne. In ravno sedaj, ko ga hoče siromaka peljati nad Turke. Ne daj tega Bog! Nikakor!"

Gubec naježi obrvi, se pogladi po glavi in se nekam zamisli.

"Dobro, mati," reče naposled, "pa naj bo po vašem, ker je taka turška sila. Dobro vem, da gospod Tahi ne sme vzeti po postavi Jurija v vojake, a resnico je govoril deček, kaj je danes zakon? Bič, sablja in vešala. Pojdem pred starega Taha. Rad izgubim najlepšo kravo, ker sem prisegel Jurijevi materi, dasiravno ne vem pravzaprav, je-li ta stari silovitež tu gospodar ali ni. No, prosil ga bom, a klanjal se mu ne bom, povedal mu bom samo, kar je prav. Jutri hočem vgrizniti v to kislno jabolko. Ti Jurij povej domačim, kaj smo ukrenili, in lahko greš jutri v Brdovec in poveš Jurku in Jani, da pride ona k vam in naj se pripravi. Jeli tako dobro, mati?"

"Da, moj sin," odvrne starika, "delaj kakor veš; vem, da boš ravnal pametno."

(Dalje prihodnje)

Kupujte vojne bonde!

"GREAT GRANDDAD WON'T SAY WHAT HE DID AT BULL RUN."

BONDS OVER AMERICA

Post Chapel

Near the little German settlement of Selma, Texas, is Randolph Field, one of the largest military airdromes in the world, training center for the Army Air Corps. Here at the Post Chapel men of all faiths attend divine services.

Similar chapels in Europe are deserted, some reduced to rubble. Freedom of worship is gone. To keep the Four Freedoms here, buy War Bonds.

War Bonds Mean Freedom From Want

"IT'S TERRIBLE, NOT EVEN A CIGAR BAND TODAY."

Mali oglasi

Uradniki društva Slovenski dom, št. 6 SDZ

Predsednik Louis Godec; podpredsednik Andrew Pezdir; tajnica Albina Vesel, 877 E. 185 St., KE. 5135; blagajnik Joseph Mah; zapisničarica Mary Coprich; nadzorniki: John Barkovich, John Ivančič in Angela Sajovic. Seje se vršijo vsak tretji petek v mesecu v Slov. društvenem domu na Recher Ave., ob 8. uri zvečer.

Napravite ponudbo

606 E. 99th St. — Izvrstna hiša za eno družino, gorkota na vročo vodo; klet pod vso hišo, velika lota. Na zemljišču je dvo-nadstropno poslopje, pripravnost za kakšno majhno obrt. Proda se tako kot je, ali pa se v naprej nanovo dekorira. Hiša odprta na ogled od 1. do 4. pop. dokler se ne proda. Pokličite Yellowstone 7548, ob večerih, ali pa se zglasite pri vašemu prodajalcu zemljišč.

Želimo

dobiti stanovanje s 4 ali 5 sobami s fornezom in kopalnico; med Superior in St. Clair Ave., od E. 65 do E. 79 St. Želimo se seliti v maju ali juniju. Kdor ima za oddati naj sporoči telefonično EXpress 1794.

V naznanje

Izgubil sem pred časom \$40 in razna potrdila na Waterloo Rd. Dal sem v list, da naj pošten najditelj vrne, če ne denarja, vsaj rezite. Sedaj sem dobil pismo brez podpisa in en cent denarja. Tako početje je sramotno in opozarjam dotičnega, naj se v bodoče varuje.

JOHN SKUFCA

Dajte vaš fornez čistiti sedaj! Boljša postrežba in boljše delo. Fornez in dimnik čistljen po "vacuumu" \$4 do \$6

National Heating Co.

Postrežba širom mesta
FAirmount 6516

Ženske, pozor

Dajte vaše pralne stroje in električne čistilce ekspertnim mehanikom v popravilo. Delo jamčimo za eno leto. Associated Washer Co., 3112 E. 130 St., LO. 4862, ali SK. 0552.

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

CE POTREBUJETE

novi streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopih in domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave.
CH. 8376-8377
Ob večerih: ME. 4767

Preiščemo oči in unierimo očala

Dr. Albert C. Evert

Optometrist
13201 Miles Ave. (nad Woolworth's)
Ure: 9:30-5:30 pop.—ob sredah do pol dne—ob večerih po dogovoru
L'ongacre 5464

Pridite in oglejte si

našo zalogo novih spomladanskih zastorov in "draperies."
PARKWOOD HOME FURNISHINGS
7110 St. Clair Ave.
Odprto ob večerih

PILES

GET SPEEDY RELIEF FROM ITCH AND BURN
THEN WALK AND SIT IN COMFORT
Use Poslam—the CONCENTRATED ointment—as thousands have. The oily base HOLDS Poslam's medication on the smarting skin to cool and soothe that agonizing itch and burn. Sold from coast to coast for 35 years. Ask your doctor. Only 50c, all drug stores.

POS LAM

Za delavce

VAJENCI IN IZKUŠENI
LATHE DELAVCI
TURRET LATHE
OPERATORJI
ROLL GRINDERS
MILLING MACHINE
OPERATORJI
DELAVCI ZA
CAFETERIJO
TEŽAKI IN POMOČNIKI

Visoka plača ob začetku

Dela se 55 ur tedensko, plača se za 62½ ur

Bonus za nočno delo

The Yoder Co.

W. 55th and Walworth
2 cesti od Lorain in W. 53 St.

Strojni operatorji

MOŠKI IN ŽENSKE

Strojni delavci

Plača od ure in bonus

Truckers

Zunanji delavci

Material Handlers

Visoka plača od ure

The Cleveland Tractor Co.

19300 Euclid Ave.

Mali oglasi

DRY CLEANING & TAILORING

Sčistimo in zlikamo ter popravimo obleko

Dobro delo in točna postrežba
6301 ST. CLAIR AVE.

Dr. Kernovo

Angleško-Slovensko berilo

(English Slovene Reader)
je pripravno za učenje angleščine ali slovenščine.
Dobi se v naši tiskarni

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitro postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1146 E. 61 St.
HE 2730

Mali oglasi

Velika mednarodna

organizacija potrebuje slovenskega zastopnika, ki bi imel stike s Slovenci v Clevelandu. Izkušnja v javnem delu je v pomoč. Potrebuje avto. Nič prodajanja. Stalni odjemalci. Provizija \$150.00 in več tedensko. Pišite v angleščini. Box 506, c/o Enakopravnost, Cleveland 3, Ohio.

Proda se

ali se odda v najem, hiša za eno družino, 6 sob, ena klet zemlje; pri glavni cesti na Route 87; 25 milj od Square. Zemlja je dobro obdelana, ter je zelo izvrstna prilika. Vprašajte na 7502 St. Clair Ave., zgoraj.

Hiša naproday

Radi stalne zaposlenosti v Akron, Ohio, prodamo hišo na 1060 E. 61 St. Ugodna prilika za večjo družino; spodaj 6 sob, zgoraj dve. Za nadaljne informacije se oglasite na 6410 St. Clair Ave., v trgovini, ali pa pismeno na John Meyer, 2300 S. W. 6th St., Akron, Ohio.

Stanovanje

4 sob s kopalnico se išče za družino s 3 odraslimi osebami. Najraje med E. 61 St. in E. 71 St. Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

V najem

se odda stanovanje s 3 sobami; odda se mirni družini. Fornez in druge udobnosti. Vprašajte na 1140 Norwood Rd.

Za delavce

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden

DOWNTOWN:

750 Huron Rd. ali
700 Prospect Ave.
PLAČA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:

1588 Wagar Rd., Rocky River
Tri ure dnevno, 6 dni na teden
PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne prijavljajte

EMPLOYMENT OFFICE

ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

700 Prospect Ave. Soba 901

MOŠKE IN ŽENSKE

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

NAZNANILO GOSTILNO

Cenjenim rojakom naznanjam, da sem otvoril
na 15703 Libby Rd., Maple Heights
poleg Broadway

Pri meni dobite pivo, različna vina in mehke pijače. Se priporočam za obisk.

ANTON GORENC, lastnik

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 6583
Automobil in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD:

452 East 152nd Street Tel: KEmmore 3118